

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/40/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

283/2013. (X. 9.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ 2013. január 15-én előterjesztett **panaszát** a 2013. október 9-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2013. január 15-én a Testület panaszbejelentő formanyomtatványát kitöltve, elektronikus úton terjesztette elő panaszát.

1) A panaszbeadványban foglaltak szerint a panaszos 2013. január 15-én reggel 9 óra 30 perc körüli időben Sz. városban, a V. P. úton várakozott a rendőrökre, mint egy közúti baleset szemtanúja. Mikor a helyszínre kiérkeztek a rendőrök, a baleset egyik résztvevőjét elkezdték meghallgatni. A panaszos ekkor odalépett, és jelezte, hogy bizonyos információkkal rendelkezik a baleset egyik résztvevőjével kapcsolatban, és ezt szeretné elmondani. A rendőr ekkor megkérdezte tőle, hogy látta-e a balesetet. A panaszos erre azt válaszolta, hogy a balesetet ugyan nem látta, de a baleset egyik résztvevője a baleset helyszíne előtt körülbelül 500 méterre majdnem nekiütközött, és szerinte már akkor nem megfelelő sebességgel közlekedett a másik autós, hanem cikázott a többi autó között. A rendőr azt közölte a panaszossal, hogy „várjon a sorára, mert az egy másik ügy”.

A panaszos jelezte, hogy véleménye szerint az általa látottak is ehhez az ügghöz tartoznak. A rendőr erre nem reagált semmit, hanem arrogánsan felszólította a panaszost, hogy ne szóljon

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

közbe, vele majd később foglalkozik. Felszólította a panaszost, hogy lépjen hátrébb, és figyelmeztette arra, hogy ha ennek nem tesz eleget, eljárást indít vele szemben rendőri intézkedés akadályozása miatt. Bár a panaszos nem szerette volna, ha a rendőr anélkül hoz döntést, hogy őt meghallgatta volna, engedelmeskedett a felszólításnak és félreállva várakozott.

Kis idő múlva azt hallotta, hogy az intézkedő rendőr az egyik balesetben résztvevővel azt közli, hogy véleménye szerint ő a balesetben a hibás, mert szabálytalan manővert hajtott végre. A panaszos úgy gondolta, nem helyes, hogy a rendőr máris véleményt formál arról, hogyan történtek az események, mielőtt még őt is meghallgatta volna. Ő ugyanis nem egy másik ügygel kapcsolatban kívánt információt elmondani, hanem az eset megítéléséhez elengedhetetlenül szükséges információkat. A fentiek okán ismét odalépett a rendőrhöz, hogy megkérje, ne hozzon döntést, amíg őt meg nem hallgatja. Épphogy elkezdett beszélni a rendőrhöz, azonban a mondatot sem tudta befejezni, mert őt meg sem hallgatva a rendőr utasította a kollégáit, hogy vonják a panaszost intézkedés alá. Ekkor a rendőr két kollégája felszólította a panaszost, hogy igazolja magát, aminek a panaszos engedelmeskedett.

Később odament a panaszoshoz az a rendőr, aki korábban nem akarta őt meghallgatni. A rendőr addigi agresszív, félelemkeltő magatartása miatt a panaszos hangfelvételt kezdett készíteni a mobiltelefonjával, amit jelzett a rendőrnek. Ekkor a rendőr kikapcsoltatta a telefonját, kipakolt mindent a panaszos zsebeiből, majd a panaszost a gépkocsijára nyomva, a ruházatát átvizsgálta. Őt csak ezt követően volt hajlandó meghallgatni, és közölte a panaszossal, hogy feljelentést fog tenni ellene rendőri intézkedés akadályozása miatt.

A panaszos sérelmesnek tartotta a rendőr durvaságát, minősíthetetlen hangnemét, a figyelmesség teljes hiányát, azt, hogy nem készíthetett hangfelvételt, valamint azt, hogy őt feljelentéssel fenyegették meg. Véleménye szerint egy tanú meghallgatásának nem így kellene történnie. A panaszosból az eset megdöbbenést és félelmet váltott ki, és felmerült benne, hogy merjen-e egyáltalán a jövőben tanúskodni.

2) 2013. január 21-ei levelében a panaszos pontosította beadványát. Leírta, hogy ő megkérdezte a rendőrt, hogy jogában áll-e hangfelvételt készítenie az intézkedésről, azonban a rendőr erre nem válaszolt. Mikor végre hajlandó volt meghallgatni a panaszost, megkérdezte tőle, hogy miért közölte az egyik balesetben résztvevővel tényként, hogy a baleset miképp történt, mikor őt még meg sem hallgatta. Válaszul azt közölte vele a rendőr, hogy nagy tapasztalata van ilyen téren, és már ránézésre meg tudja ítélni, hogy mi történt. Véleménye szerint a panaszos által elmondottaknak semmi köze nem volt a balesethez.

A panaszos azt is sérelmesnek tartotta, hogy ruházatátvizsgálására nyilvánosan, személyét sértő módon került sor.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A panaszolt eset napján, 2013. január 15-én az intézkedést fogantató K. r. zls. jelentést készített a történetekről, azonban benne a panaszosról nem tesz említést. A balesettel kapcsolatban annyit rögzít, hogy B. É. Sz. városban, a K. L. sugárúton közlekedett gépkocsijával a belső sávban, majd ki akart menni a külső sávba. A mellette jobbról elhaladó

buszt elengedte, majd megkezdte az irányváltoztatás. Eközben nem adott elsőbbséget a külső forgalmi sávban vele azonos irányba haladó V. Cs. vezette helyi járatos busznak, és nekikormányozta a busz bal elejének. A buszvezető, annak érdekében, hogy elkerülje az ütközést, jobbról az útpadkára kormányozta a járművét. Személyi sérülés nem keletkezett. A baleset okozását B. É. elismerte, és a r. zls. vele szemben figyelemfelhívást alkalmazott, figyelembe véve „családi körülményeit”.

2) K. r. zls. a panaszossal szemben 2013. január 27-én szabálysértési feljelentéssel élt. A feljelentés az alábbiakat tartalmazza.

A panaszossal szemben a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 216. §-ába ütköző szabálysértés, nevezetesen jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség elkövetése miatt tett feljelentést az intézkedő rendőr.

2013. január 15-én a r. zls. az ügyeletvezető utasítására jelent meg 8 óra 50 perckor a V. P. úton, mert anyagi káros balesetről tettek bejelentést. A helyszínre kiérkezéskor a rendőrök felvették a kapcsolatot a baleset részeseivel. Meghallgatásuk során egy férfi [a panaszos] várakozott az úttest melletti járdán. A r. zls. először a busz vezetőjét hallgatta meg, majd a másik résztvevőt (B. É.). Ekkor a panaszos közelebb lépett, és hangosan közbekiabált, hogy „a buszos a hibás, ő tudja”. A r. zls. a kiabáló panaszos felé fordult, és megkérdezte tőle, hogy miért „kiabál bele az intézkedésbe”, részese volt-e a balesetnek, illetve van-e információja a balesettel kapcsolatban. A panaszos közölte, hogy nem volt részese a balesetnek, azonban a buszos a baleset helyszíne előtt pár méterre agresszívan közlekedett, és a panaszos tanúja volt annak, hogy nagy sebességgel végig száguldozott és szlalomozott a belső sávban. A r. zls. megkérdezte tőle, hogy ez hol történt, mire a panaszos elmondta, hogy az R. körúton a Tesco üzlet előtti lámpáknál. A r. zls. megköszönte az információt és közölte a panaszossal, hogy ennél a balesetnél a probléma nem a busz sebességéből fakadt, így megkérte a panaszost, hogy a továbbiakban ne „kiabáljon bele” a rendőri intézkedésbe, valamint álljon kissé arrébb. A tájékoztatást a panaszos láthatóan megértette, mert hátrébb sétált, így a r. zls. folytatta a résztvevők meghallgatását.

A panaszos azonban újra közelebb ment hozzájuk, és újra kiabálni kezdett, hogy hallgassa meg őt a r. zls., mivel a busz vezetője már előtte is nagy sebességgel és szlalomozva közlekedett. Mivel a panaszos kiabálása zavarta a baleset helyszínén történő rendőri intézkedést, a r. zls. felszólította, hogy ne kiabáljon, mert magatartásával zavarja a rendőri intézkedést. Felkérte, hogy álljon hátrébb, és a résztvevők meghallgatását követően őt is meg fogja hallgatni, de addig csendben várakozzon. Figyelmeztette őt arra, hogy magatartásával zavarja a rendőri intézkedést, és amennyiben folytatva magatartását, úgy őt jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt feljelenti. Ezt a panaszos megértette és kissé távolabb várakozott.

A baleset résztvevőivel ezt követően a r. zls. a felelősség kérdését kezdte megbeszélni az elmondottak, valamint a baleset nyomait figyelembe véve. Ekkor a panaszos agresszíven újra kiabálni kezdett és odasietett hozzájuk. A r. zls.-ra kiabált, hogy ne akarja rábeszélni a hölgyet (B. É.-t) arra, hogy ő okozta a balesetet, mikor azt a buszos okozta. A panaszos kérdőre vonta a rendőrt, hogy őt miért nem hallgatja meg, hisz ő szemtanúja volt annak, hogyan közlekedett a buszvezető a balesetet megelőzően.

Ekkor a r. zls. felszólította a panaszost arra, hogy igazolja magát, személyi igazolványát adja át a kollégáinak (H. R., valamint K. Gy. r. őrm.-eknek), mivel többszöri figyelmeztetés ellenére újra és újra megzavarta a rendőri intézkedést, ezért szabálysértési feljelentést tesz ellene. A panaszos ezt tudomásul vette, és a rendőr kollégái igazoltatták a panaszost.

A kollégáit követve a r. zls. azt vette észre, hogy a panaszos kezében egy „telefonnak tűnő fekete tárgy” volt. Agresszíven viselkedett, hangosan beszélt és erőteljesen gesztikulált, mozgása kiszámíthatatlan volt. Ekkor a panaszost felkérte arra, hogy kapcsolja ki a telefonját, mert rendőri intézkedés alá vonták. Arra kérte a panaszost, hogy a telefont tegye a személygépkocsijának a tetejére, és nyugodjon meg. Csak többszöri felszólítására tette oda „azt a tárgyat, amit a kezében tartott”, addig végig hadonászott. A r. zls. előadása szerint a panaszos mozgása kiszámíthatatlan volt, és ingerülten viselkedett. Csak ezt követően bizonyosodott meg arról, hogy a kezében egy mobiltelefont tartott.

A viselkedése miatt közölte a panaszossal, hogy átvizsgálja ruházatát, és megkérte, hogy forduljon arccal a gépkocsi felé. Nála veszélyes eszközt, tárgyat nem talált az intézkedő rendőr. Közölte a panaszossal, hogy „nyugodjon meg, rendőri intézkedés alatt áll”. A panaszos ragaszkodott hozzá, hogy őt újra hallgassa meg. Újabb információt azonban nem tudott elmondani. A r. zls. tájékoztatta, hogy amit elmondott, azt már korábban is megértette, ezért kérte őt, hogy álljon arrébb és ne zavarja az intézkedést. Tájékoztatta, hogy mivel a kérésének, majd felszólításának nem tett eleget, szabálysértési feljelentést tesz vele szemben.

A r. zls. állítása szerint végig kulturáltan, normális hangerővel, érthetően, és nyugodt stílusban beszélt a panaszossal, míg ugyanez a panaszosról nem volt elmondható.

3) Szintén a helyszínen intézkedő H. r. törm. az alábbi tartalommal készítette el 2013. február 1-jei jelentését. Az eseményeket a r. zls.-sal egyezően rögzítette addig a pontig, ahol a panaszossal szemben intézkedést kezdeményeztek. Tekintettel arra, hogy a r. törm. a balesetben résztvevők „adminisztrációjában” segített, a panaszos ruházat-átvizsgálásán nem volt jelen. Arról nem tudott érdemben nyilatkozni, hogy a panaszossal szemben kollégái milyen intézkedéseket fogantatosítottak. A r. törm. ugyanezen okból nem tudott nyilatkozni a panaszos telefonjának elvétele tárgyában. Ugyanakkor megjegyezte, hogy a balesetben részes személyek nem láthatták a panaszossal szemben a belső parkolóban fogantatosított intézkedést.

Az adott útszakaszon gyér forgalom volt, azonban a gyalogosforgalom sűrűségére vonatkozóan nem tudott információval szolgálni.

A r. zls. kollégájáról úgy nyilatkozott, hogy mint máskor, a panaszolt esemény alkalmával is nyugodt hangnemben és tisztelettudóan beszélt a panaszossal. Vele türelmesen beszélt, a panaszos viszont nagyon arrogánsan lépett fel, a kezdetektől fogva ingerült volt.

4) A panaszossal szemben intézkedő K. r. zls. a szabálysértési feljelentésen túlmenően az alosztályvezető utasítására jelentést is készített az eseményekről 2013. február 4-én. A feljelentésben leírtakon túl megjegyezte, hogy az intézkedés során fokozottan figyelt beszédére, mivel próbaidős rendőrökkel együtt intézkedett. Véleménye szerint intézkedése jogszerű és szakszerű volt. Úgy ítélte meg, hogy intézkedése példamutató volt kollégái számára egy agresszív, ingerült személlyel szemben, közterületen. A panaszos igazoltatása során szem előtt tartotta a „jogszerűséget, szakszerűséget, személyi és vagyonbiztonságot, valamint az arányosságot”.

5) D. r. őrgy., alosztályvezető 2013. február 25-én készítette el jelentését az eseményekről. Az Sz. városi Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának Helyszínelő és Balesetvizsgáló Alosztályához aznap reggel K. r. zls., valamint H. r. tőrm. láttak el szolgálatot. Ezen túlmenően beosztották melléjük az Sz. városi Rendőr-szakközépiskola két tanulóját (H. R. r. őrm., valamint K. Gy. r. őrm.).

A panaszos által sérelmezett eseményekről az irat nem számol be, mindössze annyit közöl, hogy a panaszos magatartása miatt vele szemben feljelentést tettek.

6) 2013. február 26-án K. r. zls. kiegészítette az általa készített jelentést az alábbiakkal.

Az a helyszín, ahol a panaszos látta a buszvezetőt (R. krt.), a r. zls. elmondása szerint kb. 2 km távolságra található a baleset helyszínétől, és ezen útszakaszon 5-6 fényjelző készülék, valamint egy lámpás körforgalom is található.

Mikor a panaszost igazoltatták, a r. zls. megkérte a panaszost, hogy a kezében lévő tárgyat tegye le a gépjármű tetejére, és azt kapcsolja ki, és hagyja abba a telefonálást, mert vele szemben intézkedést foganatosítanak. A panaszosnak többször mondta, hogy nyugodjon meg. Mivel a panaszos hirtelen és kiszámíthatatlan viselkedésétől továbbra is tartott, a testi épség, valamint vagyonbiztonság érdekében átvizsgálta a panaszos ruházatát, melyre előtte őt figyelmeztette.

A panaszos ruházatátvizsgálását gyorsan és szakszerűen végezte a V. P. utca parkolójában, a panaszos tulajdonában álló és egy másik gépkocsi között. A forgalom ritka volt, de az arra járók esetlegesen láthatták a panaszossal szemben foganatosított intézkedést.

7) K. Gy. r. őrm., aki K. r. zls. mellett látott el szolgálatot, szintén 2013. február 26-án készítette el jelentését. Az iratban szerepel, hogy a r. őrm. önálló intézkedésre az esemény idején nem volt jogosult.

A r. zls. utasítására a panaszost igazoltatta a vele együtt gyakorlaton lévő kollégájával. A panaszos viselkedéséről a korábbi rendőri iratokkal egyezően számolt be. Annyit tett hozzá az eddigiekhez, hogy a panaszos igazoltatása során közölte, hogy hangfelvételt készít telefonjával az intézkedésről. A r. zls. ezt tudomásul vette, de arra szólította fel a panaszost, hogy telefonját tegye az autó tetejére, mert vele szemben intézkedést foganatosítanak, és a telefonnal azt zavarja. A r. őrm. is arról számolt be, hogy a panaszos végig ingerülten hadonászott, nem nyugodott meg.

Jelentése végén a r. őrm. megjegyezte, hogy a panaszos nagymértékben zavarta a rendőri intézkedést a baleset helyszínén, ennek ellenére a kollégái nyugalma és határozottsága példamutató volt számára.

8) H. R. r. őrm., aki szintén gyakorlaton volt az esemény helyszínén, K. Gy. r. őrm.-el egyezően adta elő a történetet 2013. február 26-ai jelentésében.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló

30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület a panasz eljárás keretében mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy hatásköri szabályai alapján mely panaszosi sérelmek vizsgálatát végezheti el.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos beadványában leírta, hogy vele szemben szabálysértési eljárást kezdeményeztek, pedig csak fontos információt kívánt közölni, amely szoros összefüggésben állt a baleset megítélésében.

A rendőrség szabálysértési hatóságként végzett tevékenységét a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) rendelkezései szabályozzák.

A fenti hatásköri rendelkezésekből következik, hogy a Testület hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára, illetve felülbírálatára, hogy megalapozottan indítottak-e a panaszossal szemben szabálysértési eljárást. A szabálysértési hatóság által hozott döntéssel szemben a panaszos a Szabs. tv.-ben meghatározott jogorvoslattal élhet.

A Testület a panasz fenti része tekintetében hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.

A Testület ugyanakkor vizsgálta – a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján – a panaszos többi kifogását, nevezetesen azt, hogy jogszerűen foganatosították-e a panaszos igazoltatását, ruházat-átvizsgálását, valamint sérült-e

valamely joga annak következtében, hogy mobiltelefonját kikapcsoltatták. Végezetül vizsgálta a Testület a rendőrök által alkalmazott hangnemet is.

2) A Testület elsőként az eljáró rendőrök intézkedési kötelezettségét és az igazoltatás fogyanatosítását látta indokoltnak vizsgálni.

a) A panaszos beadványában kifejtette, hogy azért maradt a baleset helyszínén, hogy a helyszínelést végző rendőröknek el tudja mondani az általa a balesetet közvetlenül megelőzően látottakat, mert megítélése szerint annak jelentősége volt a vétkesség megítélésénél. A panaszosi beadvány szerint a panaszos mindössze kétszer szólt bele a rendőri intézkedésbe. Először akkor lépett az intézkedő rendőrhöz, amikor épp a baleset résztvevőit hallgatták meg. Elmondta, hogy a baleset megítéléséhez fontos információval rendelkezik. Az intézkedő r. zls. közölte vele, hogy megítélése szerint a panaszos által elmondottak egy külön ügyet képeznek, és arra szólította fel a panaszost, hogy ne szóljon bele a rendőri intézkedésbe. Figyelmeztette, hogy ha felszólításának nem tesz eleget, vele szemben eljárást kezdeményez rendőri intézkedés akadályozása miatt. Ennek ellenére a panaszos kis idő múlva ismét odalépett a rendőrhöz, és őt ekkor vonták rendőri intézkedés alá.

K. r. zls. a panaszossal részben egyezően adta elő a történeteket azzal a különbséggel, hogy az ő előadása szerint a panaszos nem kétszer, hanem háromszor avatkozott bele a rendőri intézkedésbe. Első alkalommal csak arra kérte a panaszost, hogy ne kiabáljon bele az intézkedésbe és álljon hátrébb. Második alkalommal már arra is figyelmeztette őt, hogy ha nem hagy fel zavaró magatartásával, feljelentést tesz ellene. Harmadszori megzavarást követően pedig felszólította a panaszost arra, hogy igazolja magát, mivel feljelentést tesz ellene.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Az Rtv. 19.§-a szerint a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (4) bekezdése szerint „a rendőri intézkedés során úgy kell eljárni, hogy a rendőr [...] akadályozza meg, hogy a figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják [...]”.

A Szabs. tv. 216. §-a értelmében a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követi el az, „aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik”.

A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-

ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A rendőri és a panaszosi előadások megegyeznek abban, hogy a panaszos legalább két alkalommal szakította félbe a rendőri intézkedést azzal, hogy közölte, fontos információt kíván elmondani. A felek azt sem vitatják, hogy a panaszos igazoltatásának megkezdését megelőzően őt a r. zls. figyelmeztette arra, hogy ne szóljon bele az intézkedésbe, mert különben vele szemben szabálysértési eljárást kezdeményez. A panaszos a felszólítás és figyelmeztetés ellenére avatkozott bele ismételten a helyszínelés menetébe.

Jelen esetben tehát a panaszos az Rtv. 19. §-ben meghatározott kötelezettségének, a rendőr azon felszólításának, hogy ne zavarja az intézkedést, nem tett eleget, ami felvetette annak a gyanúját, hogy a panaszos magatartásával megvalósítja a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését, és ezáltal megnyitotta annak a lehetőségét is, hogy vele szemben a rendőr az Rtv.-ben meghatározott intézkedéseket, köztük az igazoltatást alkalmazza.

Tekintettel tehát az Rtv. fent idézett rendelkezéseire, a Testület megítélése szerint a konkrét esetben a panaszossal szemben a rendőrök jogosultak voltak intézkedni.

b) Az igazoltatás kezdeményezését az Rtv. 29. §-a széles körben alkalmazható rendőri intézkedési formává teszi, ugyanakkor ezen körön belül is egyértelmű követelmény a konkrét, egyértelmű cél megléte, az intézkedés célhoz kötöttsége.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint „a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani”.

Jelen esetben a rendőrök a szabálysértés gyanúja miatt a panaszossal szemben szabálysértési eljárást kívántak indítani, ahogyan arra utóbb sor is került. Ehhez szükség volt a panaszos adataira, ezért – tehát közrendvédelmi célból – kezdeményeztek vele szemben rendőri intézkedést.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint az igazoltatás a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát nem sértette.

3) A Testület ezt követően vizsgálta a panaszossal szemben intézkedő rendőr által alkalmazott hangnemet.

Ezzel összefüggésben a Testület hivatkozik az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésére, amely – többek között – kimondja, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A panaszbeadvány szerint K. r. zls. a panaszossal szemben végig arrogáns és agresszív volt, benne félelmet keltett durvasága és minősíthetetlen hangneme.

A rendőrségi iratok a panaszos állítását cáfolva azt tartalmazzák, hogy a r. zls. végig kulturáltan, normális hangerővel, nyugodt stílusban beszélt a panaszossal, aki vele ellentétben folyamatosan kiabált, agresszíven viselkedett, hadonászott, és rendkívül ingerült volt. Jelentésében K. r. zls. kitért arra is, hogy az intézkedés során fokozottan figyelt beszédére, mivel próbaidős rendőrökkel együtt intézkedett. A r. zls.-sal együtt szolgálatot teljesítő két, gyakorlaton lévő r. őrm. példamutatónak értékelte a r. zls. nyugalmit és határozottságát.

A Testület több állásfoglalásában kifejtett vélekedése szerint az intézkedő rendőröktől – mint közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat jelentőségéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A rendelkezésre álló adatok alapján a Testület nem tudta tisztázni, van-e valóságalapja a panaszos nem megfelelő hangnemet sérelmező állításainak. Mivel a panaszos és a rendőrök előadása közötti ellentmondás következtében a tényállás nem volt feltárható, a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának sérelme nem megállapítható.

4) A panaszos azt is kifogásolta beadványában, hogy a vele szemben fogatosított intézkedésről mobiltelefonjával hangfelvételt kívánt készíteni, azonban vele azt kikapcsoltatták.

A hangfelvételt a r. zls. addigi agresszív, félelemkeltő magatartása miatt kívánta volna készíteni. Ezen szándékát jelezte is a rendőrnek, és megkérdezte, hogy jogában áll-e rögzíteni az intézkedést. A r. zls. azonban kérdésére nem válaszolt, csak felszólította a panaszost, hogy kapcsolja ki a telefonját.

K. r. zls. a mobiltelefonnal kapcsolatosan úgy nyilatkozott, hogy először nem ismerte fel, hogy mi van a panaszos kezében, csak azt, hogy az egy „telefonnak tűnő fekete tárgy” volt. A panaszos magatartásával kapcsolatban az irat azt rögzítette, hogy a panaszos agresszíven viselkedett, erőteljesen gesztikulált és mozgása kiszámíthatatlan volt. A tekintetben, hogy a r. zls. felismerte-e, hogy a panaszos mobiltelefont tart a kezében, maga a rendőri jelentés is ellentmondásos, mivel egyik helyen azt írja, hogy megkérte a panaszost, hogy a telefont tegye a személygépkocsija tetejére, és felszólította a telefon kikapcsolására, később pedig úgy folytatódik a jelentés, hogy csak ezt követően bizonyosodott meg arról, hogy a panaszos valóban mobiltelefont tartott a kezében.

A panaszossal szemben fogatosított intézkedéseknél jelen volt K. Gy. r. őrm. is, aki jelentésében úgy nyilatkozott, hogy a panaszost amiatt szólították fel arra, hogy mobiltelefonját tegye az autója tetejére, mert vele szemben intézkedést fogatosítottak és a telefonnal azt zavarta.

A rendőri intézkedések rögzítésével kapcsolatban megoszlik a joggyakorlat. A Testület 120/2008. (X. 21.) számú állásfoglalásának előkészítése során a rendőrség több képviselője is

úgy nyilatkozott, hogy a felvét elkészítés önmagában nem, csupán a felvétel közzététele kapcsán merülnek fel jogi aggályok.

Az ORFK Hivatala Jogi Főosztályának vezetője szerint „az intézkedő rendőr nem közszereplő, intézkedése során az esemény fotózható, a rendőr arcképe azonban annak előzetes hozzájárulása nélkül nem hozható nyilvánosságra. Ez viszont nem jelenti azt, hogy a közterületen intézkedő rendőrökről egyáltalán ne lehetne felvételt készíteni, azonban a felvételek készítése kizárólag az érintettek számára is nyilvánvaló módon történhet. A felvétel készítésekor sem lehet viszont az intézkedő rendőrt akadályozni a feladatainak ellátásában, és amennyiben erre sor kerül, úgy a rendőr – nem kifejezetten a felvétel készítése, hanem az intézkedés akadályozása miatt – megteheti a szükséges további intézkedéseket.”

Ezzel a rendőrségi véleménnyel összhangban a Testület is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII. 18.) AB határozata alapján fokozott közérdek fűződik az esetleges rendőri jogsértések dokumentálhatóságához. A Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőri intézkedések dokumentálása önmagában nem törvénysértő, azt a rendőr nem tilthatja meg és további intézkedést sem alapíthat a felvét elkészítésre. Más a helyzet akkor, ha a dokumentálás oly módon történik, hogy az akadályozza a rendőri intézkedést. Ilyen esetben indokolt lehet az abbahagyásra történő felszólítás, és annak megtagadása esetén további rendőri intézkedés foganatosítása.

A Testület szükségesnek látja megjegyezni, hogy nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely az intézkedés alá vont személy mobiltelefonjának kikapcsoltatását kifejezetten lehetővé tenné. A Testület az Rtv. 13. § (3) bekezdése alapján („ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja”) tartja elfogadhatónak a mobiltelefon elvételét, vagy kikapcsoltatását egyes esetekben, de csak akkor, ha a telefon az intézkedést valóban akadályozza, annak célját bármilyen okból (pl. bűntársak összebeszélésének lehetősége miatt) veszélyezteti.

Jelen ügyben amennyiben a panaszos viselkedése valóban olyan volt, mint ahogy azt a rendőrség leírja, annak a felszólításnak, hogy a panaszos tegye le a telefont – amely akár támadásra is alkalmas lehet egy olyan személy kezében, aki kiszámíthatatlanul, agresszíven viselkedik –, lett volna jogalapja. A telefon kikapcsoltatása azonban ebben az esetben sem lett volna indokolt, nem volt ugyanis olyan cél, amelyet az adott esetben ilyen módon kellett/lehetett volna elérni (leszámítva a rendőri fellépés rögzítésének megakadályozását, amely azonban legitim célnak nem tekinthető).

Függetlenül a bennük fellelhető ellentmondásoktól (amelyek önmagukban is aggályosak), a rendőri előadások annyiban alátámasztják a panaszosi verziót, hogy a panaszossal a rendőrök kikapcsoltatták a telefonját. Részben éppen ez az oka annak, hogy a rendőri fellépés milyenségével kapcsolatban a Testület a fenti 3)-as pontban nem tudott állást foglalni.

A Testület ezt a panaszos cselekvési szabadsága olyan korlátozásának ítélte, amelynek egyrészt nincs megfelelő jogalapja, másrészt éppen a panasz egyéb részeinek megalapozottságáról való testületi döntést lehetetleníti el. Emiatt a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos telefonjának kikapcsoltatása a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga sérelmének minősül, amelynek foka – figyelembe véve a panaszjog teljeskörű érvényesítésének megakadályozását is – kellően súlyos ahhoz, hogy az ügyet a Testület megküldje az országos rendőr-főkapitánynak.

5) A panaszos beadványában azt is nehezményezte, hogy vele szemben a ruházat-átvizsgálást személyét sértő módon, „mindenki szeme láttára” végezték, és hiába kérte, hogy azt egy kevésbé látható helyen fogatosítsák.

A panaszossal szemben intézkedő rendőrök jelentésükben arról számoltak be, hogy a panaszos rendkívül agresszíven viselkedett, mozgása kiszámíthatatlan volt, hadonászott, és ingerülten viselkedett. Ruházatát ezért a „testi épség és vagyonbiztonság” érdekében vizsgálták át. Az intézkedést a panaszossal szemben egy parkolóban, a panaszos autója és egy másik autó között fogatosították. Az autós forgalom az adott időpontban gyér volt, de gyalogosok haladtak el a parkoló mellett, ezáltal láthatták a panaszossal szembeni intézkedést. A jelentés szerint a ruházat-átvizsgálást gyorsan és szakszerűen végezték el.

A ruházatátvizsgálásra az Rtv. 29. § (6) bekezdése biztosít lehetőséget, melynek értelmében „a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi”.

Nem vonható kétségbe, hogy egy ilyen jellegű intézkedés az eljárás alá vont személy számára bizonyosan kellemetlenséggel jár, ugyanakkor ez – amennyiben nem okoz a panaszos számára olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával – a panaszos számára az intézkedés szükségszerű velejárója.

Amennyiben a panaszos valóban olyan magatartást tanúsított, mint amilyen a rendőrök neki tulajdonítanak, úgy az átvizsgálás indokolt lett volna. Amennyiben az események a panaszos által elmondottak szerint zajlottak, úgy ennek az intézkedésnek (önmagában azért, mert a panaszos másodszor is arra hívta fel a rendőrök figyelmét, hogy – véleménye szerint – lényeges információknak van birtokában) nem lett volna helye. Figyelemmel azonban arra, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a Testület nem tudta egyértelműen megállapítani, hogy a panaszos, vagy a rendőrség verziója felel meg a valóságnak, a ruházatátvizsgálás megalapozottságának kérdésében sem tudott döntést hozni.

Erre tekintettel a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme a ruházatátvizsgálással kapcsolatban nem megállapítható.

IV.

A Testület a panaszbeadvány vizsgálata kapcsán az alábbi megállapításokra jutott. A panaszost az eljáró rendőrök jogszerűen igazoltatták szabálysértési feljelentés megtétele céljából. A Testület nem tudott döntést hozni a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme vonatkozásában a rendőrök által alkalmazott hangnem, valamint a ruházatátvizsgálás kapcsán. Megállapította ugyanakkor a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét a Testület a panaszos telefonjának kikapcsoltatása miatt.

Figyelemmel arra is, hogy a telefon kikapcsoltatása a panasz egyéb részeinek eldöntését is ellehetetlenítette, a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint a panasz és az állásfoglalás országos rendőrfőkapitánynak való megküldéséről döntött.

Budapest, 2013. október 9.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET